

ПОСІВНІ ЯКОСТІ ОБМОЛОЧЕНОГО ТА НЕОБМОЛОЧЕНОГО НАСІННЯ ВІТЧИЗНЯНИХ СОРТІВ ПШЕНИЦІ СПЕЛЬТИ

Корхова М. М. – кандидат с.-г. наук

Льовкіна А. В. – магістрант

e-mail: korhovamm@mnaui.edu.ua

Миколаївський національний аграрний університет

Постановка проблеми. На сьогодні перед аграріями постає питання про розширення посівних площ та підвищення врожайності зерна пшениці спельти, продукти із зерна якої є необхідним елементом безглютенової дієти близько 2 мільйонів людей в Україні, які страждають на целиацію (непереносимість клейковини). Недарма в Європі спельту ще називають природним медикаментом, оскільки вона містить практично всі елементи живлення у збалансованому вигляді.

В Україні в останні роки площі під цією культурою стрімко зростають, але, урожайність її залишається дещо нижчою у порівнянні пшеницею м'якою. Однією з основних умов одержання високих урожаїв пшениці спельти є сівба високоякісним насінням. Відомо, що найвищу якість має насіння спельти, отримане необмолоченими колосками, оскільки схожість обмолочених зерен через травмування комбайном може бути знижена. Найбільш важливими практичними показниками посівних якостей насіння є схожість, енергія проростання та маса 1000 насінин. Але, в науковій літературі дані щодо таких показників у необмолоченого насіння сучасних вітчизняних сортів пшениці спельти у порівнянні з обмолоченим ми не знайшли.

Тому, метою наших досліджень було встановити вплив сортових особливостей на основні посівні якості обмолоченого та необмолоченого насіння пшениці спельти.

Виклад основного матеріалу. Предметом досліджень були вітчизняні сорти спельти – Зоря України та Європа. Посівні якості насіння визначали відповідно до ДСТУ 2240-93 та 4138-2002 «Насіння сільськогосподарських культур. Методи визначення якості». Для визначення енергії проростання, схожості та маси 1000 насінин відбирали 50 колосків по 2 насінини у кожному у трьох повтореннях.

Результатами досліджень встановлено, що найвищий показник енергії проростання був у обмолоченого насіння пшениці спельти і становив 100% по сорту Європа та 98% по сорту Зоря України. Істотно нижчим цей показник був у не обмолоченого насіння – 74% (Зоря України) та 68% (Європа). За нашими припущеннями така різниця можлива через більш тривалий термін проростання (більше 4 діб) не обмолоченого насіння досліджуваних сортів пшениці спельти (табл. 1).

Таблиця 1

Посівні якості обмолоченого та необмолоченого насіння пшениці спельти

Сорт	Енергія проростання, %		Схожість, %		Маса 1000 насінин, г	
	обмолочене насіння	необмолочене насіння	обмолочене насіння	необмолочене насіння	обмолочене насіння	необмолочене насіння
Європа	100,0	68,0	100,0	92,0	50,0	75,4
Зоря України	98,0	74,0	99,0	98,0	43,9	68,0
Середнє по сортам	99,0	71,0	99,5	95,0	47,0	71,7

Визначено, що найвища схожість обрушеного насіння спельти була по сорту Європа (100%), що на 8% вище, ніж у не обрушеного. Менше різнилася схожість не обрушеного та обрушеного насіння по сорту Зоря України і становила 98% та 99% відповідно.

Встановлено, що сорт Європа має найважче насіння, маса 1000 обмолочених насінин якого становила 50 г, а необмолочених – 75,4 г, що на 6,1 та 7,4 г більше, ніж по сорту Зоря України.

Таким чином, за результатами досліджень визначено, що найвищі показники якості обмолоченого насіння пшениці спельти були по сорту Європа – енергія проростання становила 100%, схожість – 100% та маса 1000 насінин – 50 г. Найвища енергія проростання та схожість не обмолоченого насіння (74% і 98% відповідно) була встановлена по сорту Зоря України, що на 6% вище, ніж по сорту Європа.

Висновки. Отже, в середньому по сортам найвищі енергія проростання (99,0%) та схожість (99,5%) були у обмолоченого насіння, що відповідно на 28% та 4,5% більше ніж у не обмолоченого. Але, слід врахувати, що для проведення аналізу ми використовували обмолочене насіння пшениці спельти, попередньо відібране (не біте), що в польових умовах зробити значно важко. Тому дана проблема потребує подальшого дослідження, в тому числі і в польових умовах.